

Strasbūras, 2018 10 23
COM(2018) 703 final

ANNEXES 1 to 2

PRIEDAI

prie

**KOMISIJOS KOMUNIKATO EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS VADOVŲ
TARYBAI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ
KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI**

Subsidiarumo ir proporcingumo principų vaidmens stiprinimas formuojant ES politiką

{COM(2018) 490} - {COM(2018) 491}

I PRIEDAS

Devynios darbo grupės rekomendacijos

<i>1 darbo grupės rekomendacija</i>
Vertindami su subsidiarumo (įskaitant ES lygmens veiksmų pridėtinę vertę) ir proporcingumo principais ir naujų ir galiojančių teisės aktų teisiniu pagrindu susijusius klausimus Sąjungos institucijos ir įstaigos ir nacionaliniai ir regioniniai parlamentai turėtų naudoti bendrą metodą (vertinimo lentelę). Į tokį vertinimo metodą reikėtų įtraukti Protokole dėl subsidiarumo ir proporcingumo, kuris iš pradžių buvo Amsterdamo sutarties dalis, ir svarbioje Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje išvardytus kriterijus. Siūloma pavyzdinė vertinimo lentelė pateikiama šios ataskaitos priede. Vykstant teisėkūros procesui Europos Parlamentas ir Taryba turėtų sistemingai peržiūrėti teisės aktų projektus ir daromus pakeitimus pagal subsidiarumo ir proporcingumo principus taikydami bendrą metodą. Jie turėtų visiškai atsižvelgti į Komisijos pasiūlymuose teikiamą vertinimą ir nacionalinių parlamentų ir Europos regionų komiteto (pagrįstas) nuomones.
<i>2 darbo grupės rekomendacija</i>
Komisija turėtų lanksčiai taikyti Sutartyje nustatytą 8 savaitių laikotarpį, per kurį nacionaliniai parlamentai turi pateikti pagrįstas nuomones. Kad toks lankstumas būtų užtikrintas, reikėtų atsižvelgti į bendrus švenčių ir pertraukų laikotarpius, o Komisijai turėtų būti suteikta galimybė pateikti atsakymą, kai įmanoma, per 8 savaites nuo kiekvienos nuomonės gavimo. Komisija turėtų tinkamai apsvarstyti iš nacionalinių parlamentų gaunamas pagrįstas nuomones ir teisėkūros galių turinčių regioninių parlamentų atsiliepimus savo metinėje ataskaitoje dėl subsidiarumo ir proporcingumo. Ji taip pat turėtų laiku teikti teisės aktų leidėjams išsamią informaciją apie pasiūlymus, dėl kurių kyla rimtų su subsidiarumu susijusių abejonių.
<i>3 darbo grupės rekomendacija</i>
Kai atsirastų tokia galimybė, reikėtų peržiūrėti ES sutarties ir SESV protokolą Nr. 2, kad nacionaliniams parlamentams būtų skiriama 12 savaitių parengti ir pateikti pagrįstas nuomones ir išsamiai išreikšti savo nuomones apie siūlomo teisės akto subsidiarumą, proporcingumą ir teisinį pagrindą (kompetencijos suteikimą). Nacionaliniai parlamentai turėtų tartis su teisėkūros galių turinčiais regioniniais parlamentais, kai ES teisės akto pasiūlymas susijęs su jų kompetencija pagal nacionalinę teisę.
<i>4 darbo grupės rekomendacija</i>
Kartu su nacionaliniais parlamentais ir Europos regionų komitetu Komisija turėtų išsamiau informuoti nacionalines, vietos ir regionines valdžios institucijas apie galimybes joms prisidėti prie politikos formavimo ankstyvuose proceso etapuose. Komisija turėtų visapusiškai įtraukti vietos ir regionines valdžios institucijas į savo konsultacijų procesus atsižvelgdama į jų konkretų vaidmenį įgyvendinant Sąjungos teisės aktus. Ji turėtų skatinti vietos ir regioninių valdžios institucijų dalyvavimą tinkamai rengdama klausimynus, teikdama išsamesnę grįžtamąją informaciją ir užtikrindama, kad teisės aktų leidėjams teikiamuose poveikio vertinimuose, pasiūlymuose ir atsiliepimuose būtų atsižvelgiama į vietos ir regioninių valdžios institucijų nuomones. Valstybės narės turėtų vadovautis Europos Komisijos gairėmis ir prasmingai bendrauti su vietos ir regioninėmis valdžios institucijomis rengdamos savo nacionalines reformų programas ir kurdamos ir įgyvendindamos struktūrines reformas vykstant Europos semestro procesui siekiant padidinti atsakomybę už tokias reformas ir pagerinti jų įgyvendinimą.
<i>5 darbo grupės rekomendacija</i>
Komisija turėtų užtikrinti, kad jos poveikio ir kituose vertinimuose būtų sistemingai atsižvelgiama į teritorinį poveikį ir kad jis būtų vertinamas, kai jis yra svarbus vietos ir regioninėms valdžios institucijoms. Vietos ir regioninės valdžios institucijos turėtų padėti nustatyti tokį galimą poveikį atsiliepdamos į konsultacijas ir teikdamos grįžtamąją informaciją apie veiksmų gaires. Komisija turėtų peržiūrėti savo Geresnio reglamentavimo gaires ir priemonių rinkinį ir spręsti problemas, susijusias su teisės aktų įgyvendinimu ir ES lygmens veiksmų pridėtinę vertę, ir užtikrinti didesnę Komisijos subsidiarumo, proporcingumo ir atitinkamo teritorinio poveikio vertinimų matomumą savo pasiūlymuose ir kartu su jais teikiamuose aiškinamuosiuose

memorandumuose.
6 darbo grupės rekomendacija
Europos Parlamentas ir Taryba derėdamiesi turėtų nuosekliai naudoti subsidiarumo lentelę, kad skatintų geresnį išmanymą apie vietos ir regioninėms valdžios institucijoms svarbius klausimus. Komisija turėtų atkreipti teisės aktų leidėjų dėmesį į visas nuomones, kurias ji gauna iš vietos ir regioninių valdžios institucijų per tikrinimo laikotarpį po pasiūlymų priėmimo. Valstybių narių vyriausybės ir nacionaliniai parlamentai turėtų remtis vietos ir regioninių valdžios institucijų nuomonėmis ir patirtimi teisėkūros procedūros pradžioje. Darbo grupė siūlo ES teisės aktų leidėjams apsvarstyti galimybę kviešti vietos ir regioninių valdžios institucijų atstovus į savo posėdžius arba tam tikrais atvejais organizuoti klausymus ir renginius.
7 darbo grupės rekomendacija
Regioniniai ir nacionaliniai parlamentai turėtų ištirti, kaip veiksmingiau susieti savo informacijos mainų platformas (REGPEX ir IPEX), siekiant užtikrinti, kad teisėkūros procedūra ir subsidiarumo kontrolės mechanizmas labiau tiktų jų problemoms spręsti.
8 darbo grupės rekomendacija
Komisija turėtų parengti mechanizmą, kad būtų galima nustatyti ir vertinti teisės aktus atsižvelgiant į subsidiarumą, proporcingumą, supaprastinimą, teisės aktų preskriptyvumą ir vietos ir regioninių valdžios institucijų vaidmenį. Tuo tikslu galima remtis REFIT programa ir platforma. Apskritai stebint ir vertinant ES teisės aktus reikėtų visiškai atsižvelgti į vietos ir regioninių valdžios institucijų ir jų tinklų patirtį. Regionų komitetas turėtų sukurti naują bandomąjį regioninių centrų tinklą, kuris padėtų peržiūrėti politikos įgyvendinimą.
9 darbo grupės rekomendacija
Kitos sudėties Komisija kartu su Europos Parlamentu ir Taryba turėtų apsvarstyti galimybę pertvarkyti savo darbą kai kuriose politikos srityse siekdama užtikrinti veiksmingesnį įgyvendinimą užuot priimdama naujus teisės aktus tose srityse, kuriose suformuota brandi teisinė sistema ir (arba) kuriose ji neseniai buvo iš esmės peržiūrėta.

II PRIEDAS

Pavyzdinė subsidarumo ir proporcingumo vertinimo per visą politikos ciklą lentelė (iš Subsidarumo ir proporcingumo ir veikimo mažiau, bet efektyviau darbo grupės ataskaitos)

Institucija*	
Pasiūlymo pavadinimas (iniciatyvos)	
Institucinė nuoroda (-os)	

Šios vertinimo lentelės tikslas ir paaiškinimas

Šia lentele siekiama sukurti bendrą ir nuoseklų tam tikro pasiūlymo arba iniciatyvos suderinamumo su Sutartyje įtvirtintais subsidarumo ir proporcingumo principais vertinimo metodą. Numatoma, kad ją naudos Europos Komisija rengdama savo pasiūlymus, nacionaliniai parlamentai rengdami savo pagrįstas nuomones pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) protokolą Nr. 2 ir Europos Parlamentas ir Taryba, kaip ES teisės aktų leidėjai. Lentelę taip pat numatoma naudoti vertinant valstybių narių grupės iniciatyvas, Teisingumo Teismo prašymus, Europos centrinio banko rekomendacijas ir Europos investicijų banko prašymus priimti teisės aktus (Protokolo Nr. 2 3 straipsnis).

Subsidarumo principas padeda nustatyti, ar Sąjungai pagrįsta imtis veiksmų pagal Sutartį jai priskirtos pasidalijamosios ar papildomosios kompetencijos srityse arba būtų geriau, jeigu veiksmų imtųsi valstybės narės atitinkamais nacionaliniu, regioniniu ar vietos lygmenimis. Kad subsidarumo kriterijus būtų patenkintas, turi būtų tenkinami abu ES reikalingumo ir ES lygmens veiksmų pridėtinės vertės aspektai. Tai paaiškinama toliau.

Proporcingumo principas padeda užtikrinti, kad teisės aktuose įtvirtintų prievolių arba politikos principų intensyvumas derėtų su numatomais politikos ar teisės akto tikslais. Tai reiškia, kad Sąjungos veiksmų turinys ir forma neturėtų viršyti to, kas yra būtina numatomiems tikslams pasiekti.

Europos Komisijos rengiamuose poveikio vertinimuose, teikiamuose kartu su pasiūlymais, pateikiamas ir subsidarumo ir proporcingumo įvertinimas. Be to, kiekviename Komisijos pasiūlyme yra aiškinamasis memorandumas, kuriame taip pat pristatomas Komisijos atliktas subsidarumo ir proporcingumo vertinimas, nes tai yra SESV protokolo Nr. 2 reikalavimas, taikomas kartu su reikalavimais organizuoti bendras konsultacijas prieš siūlant teisėkūros procedūra priimamą aktą ir atsižvelgti į numatomo veiksmo vietos ir regioninį aspektus.

Nors ši vertinimo lentelė yra susijusi tik su subsidarumu ir proporcingumu, kiekviena ją naudojanti įstaiga gali įtraukti į ją papildomus elementus, kurie būtų naudingi atsižvelgiant į jos vidaus procesus ir prioritetus. Pavyzdžiui, lentelę galima pritaikyti taip, kad į ją būtų įtrauktas vertinimas, kaip Komisija naudoja geresnio reglamentavimo priemonės, arba Komisijos pasiūlymų politinių aspektų vertinimas.

** Ne visi šios pavyzdinės vertinimo lentelės klausimai svarbūs kiekvienai įstaigai.*

1. Ar Sąjunga gali imtis veiksmų? Koks yra numatomų Sąjungos veiksmų teisinis pagrindas ir kompetencija?
1.1. Kuriuo (-iais) Sutarties straipsniu (-iais) grindžiamas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto arba politikos iniciatyva?
1.2. Ar šiame Sutarties straipsnyje numatyta Sąjungos kompetencija yra išimtinio, pasidalijamojo arba papildomojo pobūdžio?
<i>Subsidiarumas netaikomas politikos srityse, kuriose Sąjungai priklauso išimtinė kompetencija, kaip apibrėžta SESV 3 straipsnyje. Būtent pagal konkretų teisinį pagrindą nustatoma, ar pasiūlymui taikomas subsidiarumo kontrolės mechanizmas. SESV 4 straipsnyje nustatytos sritys, kuriose Sąjunga pasidalija kompetenciją su valstybėmis narėmis, o SESV 6 straipsnyje nustatytos sritys, kuriose Sąjunga gali tik paremti valstybių narių veiksmus.</i>

2. Subsidiarumo principas. Kodėl ES turėtų imtis veiksmų?						
2.1. Ar pasiūlymas atitinka Protokolo Nr. 2 procedūrinius reikalavimus? – Ar prieš pateikiant akto pasiūlymą vyko bendros konsultacijos? – Ar yra paskelbtas išsamus pareiškimas, kuriame išvardijami kokybiniai ir, kai įmanoma, kiekybiniai rodikliai, pagal kuriuos galima atlikti vertinimą, ar veiksmus geriausia vykdyti Sąjungos lygmeniu?						
2.2. Ar aiškinamajame memorandume (ir poveikio vertinime), teikiamame kartu su Komisijos pasiūlymu, yra pakankamas pagrindimas dėl subsidiarumo principo laikymosi?						
2.3. Remiantis atsakymais į toliau pateikiamus klausimus, ar valstybės narės veikdamos vienos gali pakankamai įgyvendinti siūlomo veiksmo tikslus (ES veiksmų reikalingumas)?						
<table border="1"> <tr> <td>a)</td> <td>Ar yra reikšmingų (pastebimų) tarpvalstybinių aspektų, susijusių su sprendžiamomis problemomis? Ar jie įvertinti kiekybiškai?</td> </tr> <tr> <td>b)</td> <td>Ar nacionaliniai veiksmai arba ES lygmens veiksmų nebuvimas būtų nesuderinami su pagrindiniais Sutarties tikslais arba dėl to labai nukentėtų kitų valstybių narių interesai?</td> </tr> <tr> <td>c)</td> <td>Kokius gebėjimus ar galimybes turi valstybės narės, kad įgyvendintų tinkamas priemones?</td> </tr> </table>	a)	Ar yra reikšmingų (pastebimų) tarpvalstybinių aspektų, susijusių su sprendžiamomis problemomis? Ar jie įvertinti kiekybiškai?	b)	Ar nacionaliniai veiksmai arba ES lygmens veiksmų nebuvimas būtų nesuderinami su pagrindiniais Sutarties tikslais arba dėl to labai nukentėtų kitų valstybių narių interesai?	c)	Kokius gebėjimus ar galimybes turi valstybės narės, kad įgyvendintų tinkamas priemones?
a)	Ar yra reikšmingų (pastebimų) tarpvalstybinių aspektų, susijusių su sprendžiamomis problemomis? Ar jie įvertinti kiekybiškai?					
b)	Ar nacionaliniai veiksmai arba ES lygmens veiksmų nebuvimas būtų nesuderinami su pagrindiniais Sutarties tikslais arba dėl to labai nukentėtų kitų valstybių narių interesai?					
c)	Kokius gebėjimus ar galimybes turi valstybės narės, kad įgyvendintų tinkamas priemones?					

d)	Kaip problema ir jos priežastys (pvz., neigiamos išorės aplinkybės, šalutinis poveikis) skiriasi nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis ES?
e)	Ar problema yra paplitusi visoje ES arba tik keliose valstybėse narėse?
f)	Ar valstybėms narėms pernelyg sudėtinga pasiekti numatomos priemonės tikslus?
g)	Kaip skiriasi nacionalinių, regioninių ir vietos valdžios institucijų požiūriai (pageidaujamos veiklos kryptys) visoje ES?
2.4. Remiantis atsakymais į toliau pateiktus klausimus, ar siūlomo veiksmo tikslus galima geriau pasiekti Sąjungos lygmeniu dėl to veiksmo masto ar poveikio (ES lygmens veiksmų pridėtinė vertė)?	
a)	Ar ES lygmens veiksmas turi akivaizdžių pranašumų?
b)	Ar yra masto ekonomija? Ar tikslus galima veiksmingiau pasiekti ES lygmeniu (didesnė nauda atsižvelgiant į vienetui tenkančias sąnaudas)? Ar pagerės vidaus rinkos veikimas?
c)	Kuo naudingas įvairios nacionalinės politikos ir taisyklių pakeitimas darnesniu politikos požiūriu?
d)	Ar ES lygmens veiksmų nauda yra didesnė palyginti su valstybių narių ir vietos ir regioninių valdžios institucijų kompetencijos praradimu (vertinant ne tik veiksmų nacionaliniu, vietos ir regioniniu lygmenimis sąnaudas ir naudą)?
e)	Ar subjektams, kuriems reikės įgyvendinti teisės aktą, bus užtikrintas didesnis teisinis aiškumas?

3. Proporcingumas. Kaip ES turėtų veikti	
3.1. Ar aiškinamajame memorandume (ir poveikio vertinime), teikiamame kartu su Komisijos pasiūlymu, yra pakankamas pasiūlymo proporcingumo pagrindimas ir pareiškimas, kuriuo remiantis galima įvertinti, ar pasiūlymas atitinka proporcingumo principą?	
3.2. Remiantis atsakymais į toliau pateikiamus klausimus ir poveikio vertinime, aiškinamajame memorandume ar kituose šaltiniuose pateikta informacija, ar siūlomas veiksmas yra tinkamas būdas pasiekti numatomus tikslus?	
a)	Ar iniciatyva apima tik tuos aspektus, kurių valstybės narės negali tinkamai pasiekti pačios, o Sąjunga galėtų pasiekti geresnių rezultatų?
b)	Ar Sąjungos veiksmų forma (priemonės pasirinkimas) yra pagrįsta ir kuo paprastesnė ir ar ji tinka siekiant patenkinamai įgyvendinti užsibrėžtus tikslus ir užtikrinti jų laikymąsi (pvz., renkantis tarp reglamento, (pagrindų) direktyvos, rekomendacijos arba alternatyvių reglamentavimo metodų, kaip antai bendro reguliavimo ir kt.)?
c)	Ar imantis Sąjungos veiksmų lieka kuo daugiau laisvės priimti nacionalinius sprendimus kartu patenkinamai įgyvendinant užsibrėžtus tikslus (pvz., ar galima apriboti Europos veiksmus, kad jais būtų nustatomi tik būtiniausi standartai, arba taikyti ne tokią griežtą politikos priemonę ar metodą)?
d)	Ar dėl iniciatyvos Sąjungai, nacionalinėms vyriausybėms, regioninėms ar vietos valdžios institucijoms, ekonominės veiklos vykdytojams ar piliečiams atsiranda finansinių ar administracinių sąnaudų? Ar tos sąnaudos proporcingos siekiamam tikslui?
e)	Ar, remiantis Sąjungos teise, buvo atsižvelgta į ypatingas aplinkybes konkrečiose valstybėse narėse?